

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Poniedziałek dnia 1° Stycznia r. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 8 stycznia.

Przez n a y w y ż s z y rozkaz dzienny, JEHO CESARSKA MOŚĆ oświadcza szczególne Swoje zadowolenie: skrzydłowemu Adjutantowi Leyb-Gwardyi konnego półku Rotmistrzowi, Xięciu *Liwenowi 1mu*, za należyte wypełnienie danego mu obowiązku przez JEHO CESARSKĄ MOŚĆ polecenia.

— JEHO CESARSKA MOŚĆ, przy wystąpieniu w pochód półków Leyb-Gwardyi dragoniego i pawłowskiego, znalazłszy w nich we wszystkich częściach należyty porządek, oświadcza Swoją wdzięczność Dowódcemu Korpusom Gwardyi JEHO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI, Wielkiemu Xięciu *Michałowi Pawłowiczowi*; iako też n a y w y ż s z e zadowolenie: Dowódcy 1go rezerwowego korpusu jazdy Jenerał-Adjutantowi *Depreradowiczowi*, Naczelnikom dywizyi: lekkiej gwardyjskiej jazdy Jenerał-Adjutantowi *Czyżerynowi 1mu*, 2giej gwardyjskiej pieszej Jenerał-Porucznikowi *Uszakowu 1mu*, Dowódcą brygad: 3ciej brygady teyże dywizyi Jenerał-Adjutantowi *Martynowu 1mu*, i 1szej brygady lekkiej gwardyjskiej dywizyi jazdy Jenerał-Majorowi *Hrabieciu Nosticowi*, Dowódcą półków Leyb-Gwardyi Jenerał-Maiorom: dragoniego *Zassowi 4mu* i pawłowskiego *Arbuzowu 2mu*; Dowódcą batalionowym tegoż półku Półkownikom: *Nikołaiemu i Djaczenko*, dywizyonowym Dowódcą Leyb-Gwardyi dragoniego półku Półkownikowi *Hoffmanowi* i Kapitanowi *Lebediewu*, oraz wszystkim PP. Sztafs i Ober-Officerom; niższym zaś rangom daruie po rublu, po funcie mięsa i po porcy wódki na każdego.

— JEHO CESARSKA MOŚĆ oświadcza szczególne swoje zadowolenie Naczelnikowi artylleryi rezerwowego korpusu, będącego pod Naczelnictwem JEHO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWICZA, Jenerał-Maiorowi *Hersztencwegowi*, za niezmordowaną czynność i odznaczającą się gorliwość w służbie, okazaną przy sformowaniu służby pociągowej dla gwardyjskiego oddziału, w bardzo krótkim czasie i w należytem porządku, szczególniej zaś za przykładowe i gorliwe wypełnienie powinności, w czasie sprawowania przezeń obowiązku Jenerała deżurnego przy JEHO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWICZU; tudzież JEHO CESARSKA MOŚĆ oświadcza n a y w y ż s z e swoje zadowolenie razem z nim przykładającemu się do urządzenia służby pociągowej, litewskiej pociągowej brygady Podpółkownikowi *Woytkiewiczowi*.

— NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEHO MOŚĆ oświadcza n a y w y ż s z e swoje zadowolenie: Zarządzającemu wzorowemu półkiem pieszym Jenerał-Adjutantowi *Szypowu 1mu*, Dowódcy tegoż półku Jenerał-Maiorowi *Timrotowi 2mu*, Dowódcy 2go batalionu Podpółkownikowi *Nippie*, Dowódcą naukowych kompanii półków Leyb-Gwardyi strzelców i fiński, byłym przy wzorowym pieszym półku Sztafs-Kapitanom: moskiewskiego *Panowu* i 11go półku strzelców *Paskinowi*, za należyte przygotowanie ludzi, i w ogólności za szykowność tych kompanii w obrótach, zależoną w czasie przeglądu przez JEHO CESARSKĄ MOŚĆ w przeszłym miesiącu grudnia; niższym zaś rangom daruie szczególną pieniężną nagrodę.

— Przez n a y w y ż s z y rozkaz dzienny z dnia 5 stycznia: naznaczają się: dowódcą 1szej

brygady 1szej dywizyi kirysyerów Jenerał-Maior *Xiążę Golicyn 3ci*, dowódcą teyże dywizyi, na miejscu Jenerał-Adjutanta *Lewaszowa 1go*. *Brygadnymi Dowódcami*: Dowódcą 2giej brygady 1szej dywizyi kirysyerów, JEHO KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ Jenerał-Maior *Xiążę Alexander Wirtemberski*, 1szej brygady teyże dywizyi. Zostający przy naczelniku 1szej dywizyi Kirysyerów, JEHO KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ, Jenerał-maior *Xiążę Ernest Wirtemberski* 2giej brygady teyże dywizyi.

— JEHO CESARSKA MOŚĆ, za odznaczający się porządek w czasie uroczystości dnia 6 terażn. stycznia, oświadcza n a y w y ż s z e Swoje zadowolenie Sankt-Petersburskim: Woiennemu Jenerał-Gubernatorowi Jenerałowi Piechoty *Essenowi 1mu*, Sprawującemu obowiązek Komendanta Jenerał-Adjutantowi *Baszuckiemu* i Ober-Policmeystrowi *Orszaku* JEHO CESARSKIEJ MOŚCI Jenerał-Maiorowi *Koszkiniowi*; niższym zaś policyynym rangom znajdującym się na służbie, daruie po rublu, po funcie mięsa i po porcy wódki na każdego.

— Doniesiono było publiczności o liście pisanym, w imieniu całej szlachty Gubernii Wołyńskiej z przyczyny ogłoszenia w tej Gubernii n a y w y ż s z e go reskryptu o buncie w Królestwie Polskiem.

Zaraz potem otrzymano na n a y w y ż s z e Imię list i od Wileńskiego Gubernialnego Marszałka. Z niego się okazuje, iż Szlachta tej Gubernii, wysłuchawszy treści tegoż N a y w y ż s z e go Reskryptu, poleciło swojemu Gubernialnemu Marszałkowi, n a y p o k o r n i e j o ś w i a d c z y ć N A Y J A Ś N I E J S Z E MU PANU, w imieniu całego stanu Szlacheckiego, że przyymując z uszanowaniem wszystkie starania MONARSZE o ich prowincyi, brzydzi się wszelkimi postępkami, sprzeciwiającemi się porządkowi i świętej woli NAYJAŚNIEJSZEGO PANA, a zachowując świętość wykonanej przez nich przysięgi, gotów jest w terażniejszych okolicznościach, równie ze wszystkimi wiernymi poddanymi Cesarstwa, okazać rzeczą samą swoją gorliwość i niezachwianą wierność dla Tronu i oyczyzny. (R.I.)

— Przez n a y w y ż s z y ukaz do Rządzącego Senatowi pod dniem 19 grudnia r. z. podniesieni, za gorliwą służbę, przez zwierzchność zaświadczoną, po wystąpieniu terminu prawem przepisanego w rangach poprzedniczych: radcy kollegialni *Jan Kryłow*, bibliotekarz biblioteki J. C. M.; naczelnik oddziałowy w Ministerium zagranicznym departamentu spraw azjatyckich, *Alexander Rodofinikin*, wice-gubernatorowie: mohilewski *Łoszkarew*, smoleński *Pestel*, twerski *Kryłow*, kurlandzki *Maydel*, inflantski *Kube*, na radców stanu; 6tej klasy: należący do kollegium spraw zagranicznych w stopniu kamerhera dworu Hr. *Chwostow*, dozorca rękopisów biblioteki J. C. M. *Wostokow*, bibliotekarz biblioteki J. C. M. *Wasilewski*, na radców kollegialnych; urzędnicy 6tej klasy: kontroler izby skarbowej czernihowskiej *Jakub Korżyński*, podskarbi powiatu wasilkowskiego gubernii kijowskiej *Chorużenkow*, podskarbiowie: gubernialny miński *Malinowski*, powiatowy zienkowski gub. połt. *Kistow*, mirgorodzki *Szulzenko*, piński *Czyż*, ihumeński *Żurakowski*, borysowski *Sadkowski*, mściwowski *Halinowski*, bychowski *Klimontowicz*, uszycki *Rakowicz* i drohiczyński *Kosiński*, do rangi 3mej klasy; ze starszeństwem: radcom stanu: *Łoszkarew*, *Pe-*

stelowi, Kryłowi, Maydelowi, 8mej klasy Kor-
żyńskiemu, Malinowskiemu, Kistowu, Czyżowu,
Choruzhenkowi Żurakowskiemu, Szulżenkowi, Ha-
linowskiemu, Kosirskiemu od 31 grudnia 1829,
ze względu, że oni przedstawieni są od zwierzchnio-
ści w pomienionym roku; 8mej klasy Rakavi-
czowi od 8go stycznia 1830, gdyż mu w tych dniach
skończył się termin wystugi od dnia udarowa-
nia go orderem; a dalszym wszystkim od ca-
su wystugi w poprzedzających rangach usta-
wionego terminu.

— Radca kolegiálny, Tichanowicz, miano-
wany prezydentem Izby Cywilney Chersońskiej.

— Pizez najwyższy ukaz do Rządzącego
Senatu pod d. 1 stycznia, Jenerał-piechoty *Dw-
re*, mianowany Członkiem Rady Ministerum
wojskowego.

— W nagrodę odznaczający się gorliwcią
służby i niezłomną pracowitością, rzeczywisty
radca stanu, Bazyli Popow, mianowany radcą Tay-
nym, a radca stanu, *Jermolajew*, Rzeczywistym
Radcą Stanu.

— Stosownie do potwierdzonego przez J.C.M.
w dniu 22 października 1830 roku, postanowie-
nia Rady Państwa, względem nowego urządze-
nia zarządu pocztowego, członkami rady przy
Głównym Zwierzchniku nad Departamentem po-
cztowym, na y t a s k a w i e y m i a n o w a n i:
Radcy Tayni *Nikołaj Żutkowski*, Bazyli *Popow*,
i Rzeczywisty Radca Stanu *Teodor Han*; kie-
rującym zaś dziełami Rzeczywisty Radca Stanu
Paweł Jermolajew. (G.S.)

— Ukaz Rządzącego Senatu. Dnia 5 stycz-
nia 1831 roku: Na skutek przedstawienia P.
Ministra Skarbu do Rady Państwa, Im i e n n y m
n a y w y ż s z y m Ukazem, wydanym na imię te-
goż P. Ministra, rozkazano: 1) Przy opłatach, któ-
re, na mocy ukazu dnia 11 listopada 1827 roku
na jego imię wydanego, dozwolono zamiast assy-
gnacyi wnosić srebrną monetą według oznaczo-
nego kursu i z niektórymi ograniczeniami co do
summy, przyjmować srebrną i platynową mon-
etę na wszelką sumę. 2) Kurs w przyjmowaniu
do Podskarbstwa srebrnej monety ustanawia się
na rok 1831, nie czyniąc różnicy między grubą i
drobną monetą po trzy ruble i sześć tuzięt kó-
pieiek assygnacyami za każdy rubel srebrny. (G.S.P.)

— Rada szkoły handlowej najumiętniejszy dono-
siła Jego Cesarzowski Mości, iż, na skutek aczy-
nionego w dniu 3 listopada 1825 roku, iednomyślnie
postanowienia przez tutejsze zgromadzenie ku-
pieckie, zebrany przez nie w ciągu lat czterech
kapitał, 100,000 rubli na korzyść szkoły handlo-
wej, teraz wniesiony został do Lombardu na wie-
czne czasy, zostawiając pobierane procenta do roz-
rządzenia szkoły. NAYJAŚNIEJSZY CESARZ n a y w y-
ż e y rozkazał raczyt P. Woionnemu Jenerał-Gu-
bernatorowi, oświadczyć Sankt-Petersburskiemu
Zgromadzeniu kupieckiemu i Głowie miasta N. J.
Kusowu McNARSZE zadowolenie.

— Bierzemy z iedney Moskiewskiej Gazety
wiadomość o niektórych znaczniejszych osobach,
zmarłych w Moskwie, w czasie grassowania cho-
lery: 1. Jenerał-porucznik *Eliasz Janowicz Ale-
xiejew*, mężny i szanowny żołnierz. 2. Baron *O-
sten*, starzec, będący w służbie za czasow KATA-
rzyny Wielkiej, znaiomy ze związkow swoich z
Herderem i innemi niemieckimi literatami i fi-
lozofami. 3. *Grammatin*, oficer uczony Moskiew-
skiego Kadeckiego Korpusu. 4. Xiążdz *Nikoł*,
kznoździa i proboszcz katolickiego kościoła,
umart, iak piszą, w czasie mszy. 5. M. H. *Ra-
duhin*, były nauczyciel w *Riazaniu*, a potem Sg-
dzia Moskiewskiego Sądu powiatowego, prawo-
znawca, autor kilku xiąg pożytecznych, w ma-
teryi sądowego procesu. Umart on w iedneyże
chwili z żoną, zostawiający małoletnie dzieci w
ostatniej nędzy: są one opatrywane przez Tow-
rzystwo Dobroczyńne Szanownych Dam Moskiew-
skich. 6. Znakiomity w Moskwie rytownik *Fro-
łow*. 7. Kapelmistrz *Szolo*. 8. Artista *Szulc*. 9.
Baletnik *Bernardelli*. 10. *Menie* i 11 *Kordie A-*
torowie francuzoy. 12. *Marcin Szaur*, stary wła-

ścicieledynego w Moskwie hollenderskiego sklepu.

— I przysłanych do Najswiętszego Rządzą-
cego Snodu za rok 1829, pokrótce zebranych wie-
domości, okazuje się, iż w pomienionym roku
zaślubiono małżeństw 399,345; narodziło się ptei
mężkiey 996,270, żeńskiej 926,425; w ogóle 1,922,695
dusz umarło ptei mężkiey 619,259, żeńskiej 597,469,
w ogóle 1,216,708 dusz. Liczba więc narodzonych
przewyższa liczbę umartych o 705,987. (P. P.)

Tyflis dnia 5 grudnia.

Zawezora wieczorem przybył do tutejszego
miasta z Kaukaskiej linii P. Głównodowodzą-
cy oddzielowym Kaukaskim korpusem i Główno-
zarządzający Gruzyą, Obwodem Kaukaskim i Gu-
bernią Astrachańską, J. W. Jenerał-Feldmarszał-
ek *Hrabia Paskiewicz-Erywański*. (G.S.P.)

Odessa dnia 24 grudnia.

Machiny zamówione w Anglii przez Tow-
rzystwo Gospodarstwa Wiejskiego Rosyi połu-
dniowej, do robienia studeń arzezyjskich, które za-
miarem iest urządzić naprzód w okolicach Odes-
sy, iuż są tu od kilku dni przywiezione. (J.d.Od.)

B A W A R Y A.

Monachium d. 3 stycznia.

Od czasu ostatnich rozruchow, które zaszły
w tém mieście, żadne nowe poruszenie nie zamię-
stało spokoyności publiczney; przedmiesi spraw-
cy tych rozruchow, prawie wszyscy cudzoziem-
cy w Bawaryi, zostali aresztowani, i śl-dztwo zo-
stało nakazane dla przekonania o występku, o któ-
ry są obwinieni. Studenci naszego uniwersytetu,
w liczbie przeszło 1000, dali Rządowi zapewnienie,
iż będą się zachowywali podług urządzeń dobrego
porządku i w spokoyności. (J.d.S.P.)

S Z W A Y C A R Y A.

Berna dnia 28 grudnia.

Otwarcie seymu nadzwyczajnego nastąpiło
dnia 25. W mowie mianey z tej okoliczności P.
Wódy *Fischer*, usprawiedliwiał nadewszystko środ-
ki, przyjęte przez dyrektora kantonu, który, da-
leki od pokrywania dumnych zamiarow, z rosk-
szą spogląda na przybliżający się czas, w którym
go kto drugi zmieni. Większa część posłów o-
świadczyła się za reformą. Seym na posiedzeniu
wczorajszym przyjął projekt do ustawy dla naro-
du Szwajcarskiego, którego autorem iest bur-
mistrz *Meyenburski*. Seym oświadczył się za u-
trzymaniem neutralności w przypadku, gdyby zda-
rzyła się wojna. Oświadcza, iż wszelkiego do-
ży starania, aby były zachowane prawa, które
dla Szwajcaryi są zapewnione traktatami. Szwai-
carya żąda pokoju, lecz nie obawia się wojny
i t. d. — Na posiedzeniu dzisiejszym seym posta-
nowił, aby iszy i 2gi kontyngens został wezwany
pod chorągwie. (J.d.S.P.)

A N G L I A.

London dnia 31 grudnia.

Jeżeli można dać wiarę *Korrespondentowi*
Tamizy, projekt brabiego *Grey*, względem refor-
my parlamentu, był iuż przedstawiony Królowi i
otrzymał potwierdzenie J. K. M. — Z drugiey stro-
ny, *Gazeta Bryghtońska* utrzymuje, że zdania w
tym przedmiocie są podzielone w gabinecie: Lord
Althorp, sir *J. Graham*, P. *Grant* i P. *Poulett*
Thompson, obstaraj za reformą zupełną naszego
systematu reprezentacyynego, gdy tymczasem hra-
bia *Grey*, xiążę *Richmond* i lord *Palmerston*,
są stronnikami systematu mniej zupełnego reformy.

— Poruszenie, które zrodziła w Irlandyi kwe-
stya względem rozwiązania unii, rozszerza się we
wszystkich prowincyach tego kraju; wszędzie tw-
rzą się zgromadzenia publiczne, w celu dopięcia
tego rozwiązania. Niespokoyność, którą ten stan
rzczy zrodził, iest tak wielką, że nikt nie chce
pożyczać pieniędzy na hypotekę dóbr, położonych
w Irlandyi.

— Gazeta pod dniem 28 zawiera wyrok rady
gabinetowej, zebraney dniem przedtém w *Brigh-*

ton, który, z przyczyny terszniejszych nadzwyczajnych okoliczności, dozwala z ciągu milicyi angielskiej przed ukończeniem posiedzeń parlamentu.

— Ostatnie wiadomości z prowincyi tak urzędowe, iak prywatne, są znowu bardzo trwożące, szczególnie co do pożarów.

— Sir P. *Malcolm*, znajdował się dnia 2 grudnia w *Naupliu* ze okrętami *Brytannia* i *Blonde*. *Blonde* był już na wyścicu pod żagle do *Alexandryi*, gdzie ma oczekiwać na przybycie J. *Malcolma*, który powraca z *Bombaju*. — Admirał rosyjski *Riccord*, znajdował się ze swoją eskadrą przed *Poros*. — P. *Seymour*, nowy nasz minister we *Florencyi*, przybył z *Konstantynopola* do *Maty* dnia 25 listopada i tam odbywał kwarantannę. — Okręt wysłany z Francyi do *Alexandryi*, dla przewiezienia piramidy *Kleopatry*, którą basza egipski darował Królowi Francyi, powrócił bez tego pomnika. (J.d.S.P.)

SPRAWY NIDERLANDZKIE.

Haga dnia 7 stycznia.

Wyrok królewski z dnia 31 grudnia oddaje Wielkie Xięstwo Luxemburskie pod zarząd oddzielną, mającą za naczelnika Jenerała-Gubernatora. Powiada, że urząd ten będzie powierzony Xięciu *Bernardowi* Sasko-Weymarskiemu. Osobny urzędnik rezydować będzie w *Hadze* i będzie zajmował się sprawami wielkiego xięstwa.

— Ostatnie nasze wiadomości od wojska i z *Maestrychtu* nie nie zawierają bardzo interesującego; ale, nie zadługo spodziewają się ważnych wypadków; zdaje się, że plan jest już ułożony, dla obrócenia wniwecz projektu Belgów przeciwko *Maestrychtowi*.

— Donoszą z *Bredy*, pod dniem 6 stycznia, iż tam panowała wielka czynność w woysku, i że nowe woyska bezustannie tam przybywają. Woysko znowu jest podzielone na brygady, i ma wyjść w drogę dnia 7go, dla uczynienia poruszenia ze strony prowincyi Limburskiej. *Eindhoven* zdaje się, że będzie środkowym punktem tego poruszenia. Niezawodnie, że przyjdzie do stanowczych walki. Awangarda będzie dowodzoną przez jenerała-majora *Boreel*, korpus wojska przez Xięcia *Bernarda* Sasko-Weymarskiego, a rezerwa przez pułkownika *Klerka*.

Bruxella dnia 7 stycznia.

Na posiedzeniu kongressu dnia 5, P. *Pierzon* podał projekt wydania następnego postanowienia: „Zwyzając, że protokół londyński z dnia 20 grudnia, który naprzód ogłoszony został, iako „obeymający zupełne uznanie kraju Belgickiego, jest tylko przebiegiem zwodzeniem, kongres więc „narodowy rozkazuje tymczasowemu rządowi Belgickiemu odwołać postów swych z Londynu, i „zaleca rozpocząć nieprzyjacielskie kroki przeciwko „Hollandyi; oświadcza on, że zwycięstwo i los „oręża powinny rozstrzygnąć kwestyę, tyczącą się „dwóch krajów; żeby zaś Holendrzy nie składali „się niewiadomością, niniejsze postanowienie ma „być oznajmione przedpocztom nieprzyjacielskim „przez parlamentarzów, lub heroldów wojskowych.” Projekt ten, który P. *Pierzon* rozwinął w swej mowie, został poparty i odesłany na roztrząsanie wydziałów. Na wniesienie P. *Ch. Rogier*, kongres zamienił się tegoż wieczora w komitet główny, dla otrzymania ważnej komunikacyi od rządu tymczasowego. P. *Rogier*, iak powiada, wystawił przed nim gwałtowność potrzeby wybrania naczelnika kraju. Komitet, po nieśkich rozprawach, postanowił nazajutrz na posiedzeniu publicznym wysłuchać raportu wydziału centralnego, o zatrudnieniu wydziałów tyczących się wyboru naczelnika kraju, i ukończyć narady, przysługując za zasadę ostateczne tych zatrudnień wypadki. Powiada, że z dziesięciu wydziałów jeden tylko oświadczył się za wyborem krajowca, wielo zaś głosów przechyliło się na stronę Xięcia *Otona* Bawarskiego.

— Na posiedzeniu dnia 6, kongres zajmował się roztrząsaniem trzeciego rozdziału projektu do

konstytucyi, tyczącego się izby reprezentantów. Postanowiono, że summa prostych podatków, opłacanych przez wybierających, nie ma przechodzić 100 guldenów, ani być mniejszą od 20 guldenów; 40,000 mieszkańców wybierać będą jednego deputowanego. Aby być wybranym, trzeba używać wszystkich praw cywilnych i politycznych kraju, mieć 25 lat skończonych i być zamieszkałym w Belgium. Czas trwania pełnomocnictwa deputowanych jest postanowiony na 4 lata. Każdy deputowany otrzymywać będzie przez czas trwania posiedzeń 200 guldenów na miesiąc, wyjąwszy tych, którzy mieszkają w mieście, gdzie się odbywa posiedzenie.

— Rząd tymczasowy postanowił utworzyć najwyższy trybunał wojenny, który zasiadać będzie w *Bruxelli*.

— Rząd tymczasowy nadał PP. *Thorn* i *Nothomb* nadzwyczajną pełnomocną władzę do urzędzenia administracyi cywilnej i wojennej w Wielkiem Xięstwie Luxemburskiem; mają oni prawo oddalać od obowiązku tych urzędników, którzyby im nie byli posłuszni, i mają podać w przeciągu dziesięciu dni zdanie sprawy o skutkach ich poselstwa.

— Wbrew sposobu postępowania izby deputowanych francuzkiej z jenerałem *Lafayette*, nasz kongres ułożył artykuł 88 prawa o gwar-dyi obywatelskiej następnie: „Baron *Emmanuel van der Linden d'Hooghvorst* mianowany jest dożywotnim naczelnym wodzem gwardyi obywatelskiej Belgickiej.” Postanowienie to jednogłośnie zostało przyjęte.

— Wydziały kongressu zajmowały się wyborem naczelnika kraju. A po wspólnem wyłączeniu wielkich mocarstw, wybor ten stał się bardzo ograniczonym, xiaże z rodaków lub też cudzoziemiec, któryby zaślubił córkę Króla Francuzkiego, naywięcej mógłby mieć nadziei osiągnięcia tego.

— Krają w *Gandawie* petycyę, która ma być podana do kongressu; przedmiotem iey jest wystawienie smutnego stanu, w którym zostają tameczni mieszkańcy od dnia 25 sierpnia, z powodu zatamowania fabryk i handlu, i żądanie odwołania postanowienia kongressu z dnia 24 listopada, zawierającego wyłączenie domu *Nassauskiego*, które za iedyny może służyć źródłem do uleczenia terazniejszych nieszczęść i do zapobieżenia innym. Petycyę ta jest już podpisaną przez znakomitszych mieszkańców, negocyantów, fabrykantów i właścicieli okrętów.

— Ospa naturalna wielkie rozpościera klęski w *Gandawie*.

— Rząd tymczasowy złożył kongressowi na posiedzeniu dnia 3 protokół konferencyi londyńskiej z dnia 20 grudnia, razem z dokumentami do niego należącemi. Znajdujące się w nim postanowienie, wyrażające, iż prawa Królewskie i Związku Niemieckiego do xięstwa Luxemburskiego nie powinny być naruszone pod żadnym względem, zrodziło nieukontentowanie kongressu. (J.d.S.P.)

HISZPANIA.

Madryt dnia 23 grudnia.

Jenerał *Morillo*, hrabia kartageński, po przywróceniu do stopnia, powrócił do swej oyczyny. W kilka dni po przybyciu otrzymał zaszczyt być przypuszczonym do ucałowania ręki królewskiej. *Gazeta Codzienna* utrzymuje przeciwnie, iż jenerał ten pozostał w prowincyi *Guipuzcoa*. (J.d.S.P.)

TURCYA.

Konstantynopol dnia 11 grudnia.

Hrabia *Guilleminot*, poseł francuzki, złożył nowe swe listy wierzytelne Sułtanowi dnia 1 terażniejszego miesiąca na prywatnem posłuchaniu w pałacu *Beszyktasz*. Oprócz sekretarza i drogomaną, ten ostatni przed wyjazdem swoim do Francyi, otrzymał w poderunku od Sułtana tabakierę osypaną brylantami. Sułtan przeniósł się na zimę do pałacu, na brzegu Bosforu leżącego, niedaleko *Pera*; i ma zamiar, iak powiada, odwiedzać często tę część miasta, i przepędzać w

niem całe dni w pałacu naprędce tam zbudowanym, nazywanym *Galata-Seray*. Widocznie, że Sultani chcą jeszcze bardziej oheznąć się z Francuzami: razy kilka przejeżdżał się po ulicach *Pera*. Jeden tutejszy dom handlowy otrzymał zlecenie sprowadzenia dla Sultana z *Parryża* stołowego sprzętu na 800,000 franków, co każe się domyślać, iż Sultani mają zamiar żyć po europejsku i wydawać ucztę. Przed kilką dniami otrzymano z *Bagdadu* wiadomość, że *Sadik Effendi*, dawniejszy minister skarbu, wysłany w nadzwyczajnym poselstwie do Baszy Bagdadzkiego, nagle umarł. Oczekują tu w początkach stycznia nowego Rossyjskiego Posła *P. Buteniewa*. (J.d.S.P.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Gazety francuskie piszą, że *P. Sontag*, wydawca kilka koncertów w *Hamburgu*, zupełnie zaprzestał śpiewać dla publiczności i udał się do *Bagi*, gdzie mieszka jego żona, *Grabia Rossi*.

Król Jmé Wirtemberski, przeznaczył 50 dukatów nagrody, za najlepszą odpowiedź na zapytanie: czém najożyteczniej jest zajmować ludzi, utrzymywanych w więzieniu? Odpowiedzi przyjmowane będą do dnia 31 grudnia 1831 roku. (P.P.)

RUSKI INWALID.

Wojskowa gazeta, *Ruski Inwalid*, wydawaną będzie i w następującym 1831 roku od Komitetu, Najwyższy ustanowionego na dniu 18 sierpnia 1814 roku, przez Dożywotniego Redaktora, Radcę Kollegialnego *Wojejkowa* (*).

Ta gazeta zawiera w sobie:

I s z y O d d z i a ł.

W nim obemytniają się:

I. Najwyższe Rozkazy dzienne do Armii i Flott.

Uwaga: Najwyższe Rozkazy w żadnych innych gazetach, prócz *Inwalida*, nie drukują się.

II. Wiadomości o Najmilszemu uderowa-

*) Tenże *Wojejkow* wydawać będzie także od 1go stycznia 1831 roku, *Dodatki literackie do Ruskiego Inwalida*, gazetę satyryczną, krytyczną, mod i nauk wyzwolonych.

Do składu iey wchodzi:

I. *Literatura*: Oddział pierwszy: nauki i sztuki; ich teoria, wynalazki, postępy, wydoskonalenia; Oddział drugi: poezye, powieści, bajki, odkrycia z ciekawych i nowych woiażów, sceny, rozmowy.

II. *Recenzja i Bibliografia*. Tu, prócz oszacowania dzieł, wspomni się o teatrze i grze aktorów.

Uwaga. Redaktor *Ruskiego Inwalida*, były wydawca *Syna Oczyszczony*, *Nowin Literackich* i *Słowianina*, ośmiela się myśleć, iż zasłużył sobie w tym względzie na zaufanie krajowej publiczności bezstronnym sądem i przekonaniem stronników.

III. *Wymśiwacz*, z dewizą:

Na cudze wady nastawiam, a własnych nie widzę.

W tym oddziale będą umieszczane artykuły o zwyczajach i obyczajach, portrety, karykatury; będą wymśiwane wady, przesady, dziwactwo, wymysły; będą porównywane zwyczaje, stopień oświecenia, obraz życia wieku *PIOTRA Igo*, *KATARZyny II* i naszego.

IV. *Rozmaitości*, t. j. nowości stolicy, anegdoty, krótkie biografie, myśli, prawda, zdania wielkie, dowcipne wyrażenia, korespondencje, wiadomości, postrzeżenia, obwieszczenia.

V. *Mody*. Krótkie wiadomości o modach paryskich, londyńskich, wiedeńskich i petersburskich, w językach francuskim i rossyjskim, z załączeniem najnowszych rycin, gustownie zrobionych i kolorowanych.

Każdego tygodnia będą wychodziły dwa drukowane arkusze: jeden we Środę, drugi w sobotę. Dnia 1 i 15 każdego miesiąca, osoby prenumerujące *Dodatki literackie do Ruskiego Inwalida*, otrzymają rycinę najnowszych mod, a na rok 24 rycin.

Prenumerata przyjmie się tu w Sankt-Petersburgu w *Gazetnej Expedycji*, u *J. W. Slenina* i *A. F. Smir-dina*; w Moskwie u *A. S. Szirajewa*, w innych miastach na wszystkich Pocztamtach i pocztowych *Expedycjach*.

Cena roczney prenumeraty w Sankt-Petersburgu i Moskwie 50 rubli; z przesyłaniem do innych miast i z przynoszeniem do domu 55 rubli; cena prenumeraty półroczney 20 rub.; z przesyłaniem i przynoszeniem do domu 25 rub. 50 kop.

nach rangami: wojskowemi, cywilnemi, dworu i klass, ordami i innemi znakami dystynkcyi i nagrodami; takż o przeznaczeniu urzędników na miejsca, do odstawki, wyznaczeniu pensy, i nadaniu ziemi, dzierżaw i przeniesieniu z jednego miejsca na drugie.

Od upłynionego 1827 roku, Cesarz Jegomość Najwyżey rozkazał raczyć:

III. 1. W czasach wojennych o działaniach wojennych z nieprzyjaciółmi Rossyi drukować naprzd w gazecie *Ruskiego Inwalida*, a potem w innych gazetach.

2. Spisy osób, Najwyżey uderowanych orderami, dla drukowania w gazecie *Ruskiego Inwalida*, przesyłać z Kapituły Orderów prosto do Redaktora tej gazety, Radcy Kollegialnego *Wojejkowa*.

IV. 3. Przesyłać z Ordynans-Hauzow codziennie do Redaktora gazety *Ruskiego Inwalida* spisy o przyjeżdżających i wyjeżdżających z tutejszej stolicy wojskowych, Jenerałach, Sztab- i Ober-Oficerach.

V. Przesyłać z Inspektorskiego Departamentu Głównego Sztabu Jego CESARSKIEY Mości wiadomości, o czynach miłości bliźniego przez wojskowych rang niższych.

VI. Parady, przeglądy, ćwiczenia i t. p. z wyrażeniem, kto z NAYJAŚNIEJSZEY CESARSKIEY FAMILII na nich raczył się zabydować. Te wiadomości komunikują się Redaktorowi oficjalnie od *P. Ober-Kwatermistrza Korpusu Gwardyi*.

I l g i O d d z i a ł.

W nim:

I. Topograficzne, statystyczne i historyczne opisy różnych prowincy Rossyi i innych państw, osobliwie graniczących z Rossyą, mianowicie we względzie strategicznym, opisy wypraw, bitew, oblężeń i tego wszystkiego, cokolwiek służy do rozszerzenia znajomości po części wojskowej.

II. Bibliografia i krótki rozbiór lepszych nowo wydanych dzieł w oyczystym i zagranicznych językach, mając zawsze więcej na względzie te, które odnoszą się do Taktyki, Strategii i Fortyfikacyi i Artylleryi.

III. Odkrycia, wynalazki, ulepszenia w naukach wojskowych.

IV. Podróże, to jest: listy Rossyjskich woiażerów o Rossyi i obcych krajach i o różnych odkryciach podróżujących nakoło świata, takż postrzeżenia o różnych krajach Europy i innych części świata.

V. Ciekawe wyiątki z historyi, osobliwie oyczystey, iakoto: opowiadania o wydarzeniach większey wagi, a szczególniey wojennych, biografii znakomitych Rossyjskich wodzów i wojowników, anegdoty wojenne, wyobrażające charakter odznaczający się odwagi i wspaniałości; pamiętne oyczyste wypadki.

VI. Dziennik wspomnień oyczystych, szczególniey wojennych.

VII. Naynowsze krajowe i zagraniczne wiadomości.

VIII. Uczynki Dobroczyne.

IX. Rozmaitości: postrzeżenia, korespondencje, obwieszczenia i t. d.

Cena roczney prenumeraty exemplarza (składającego się ze 165 drukowanych arkuszy, albo 330 numerów) tu w Sankt-Petersburgu 35, z przesyłką do innych wszystkich miast Imperyum Rossyjskiego 42 rubli; półroczney zaś (od 1 stycznia do 1 lipca) w Sankt-Petersburgu 20, z przesyłaniem 25 rub. 50 kop.; za przynoszenie do domu dodaje się na rok po 10 rub., na półroku po 5 rubli.

Prenumerata od mieszkańców Sankt-Petersburga przyjmie się u xięgarza *J. W. Slenina*, na Newskim-Prospekcie, u Kazańskiego mostu, w domu *P. Imzena*; a z innych miast w tutejszej *expedycji gazetnej* i we wszystkich pocztowych Kantorach i *Expedycjach*.

DODATEK NADZWYCZAYNY DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO.

Wilno dnia 20 stycznia 1831 roku v. s.

Sankt-Petersburg dnia 13 stycznia.

Wiadomości, któreśmy z Warszawy otrzymali, dochodzą do 12 stycznia n. s. Oczekiwano tam z największą niespokojnością bliskiego zgromadzenia się Seymu, zwołanego na 5 (17) tego miesiąca. Obrady będą bardzo burzliwe, gdyż tam stronnictwa staną sobie w obliczu. Tymczasem facya młodych ludzi pracuje nad wtrąceniem kraiu w śródkki nayostateczniejsze i nad zrobieniem poruszenia ultra-rewolucyynego.

Wiele osób znakomitych wyjeżdża: Hrabia Tomasz Łubieński podał się do uwolnienia od obowiązków Ministra spraw wewnętrznych; inni też jego bracia, idą za jego przykładem. Hrabia Henryk Łubieński, Dyrektor banku, iest w więzieniu. Bliski już był moment jego rozstrzelania, aby zadosyć uczynić pospółstwu, które go oskarża o ułatwienie ucieczki nieszczęśliwemu vice-prezydentowi municypalności Lubowidzkiemu.

Dzienniki tey facyi ogłosiły gatunek manifestu, przypisywanego Izhom, w którym są obięte uroione pretensye przeciwko Rossyi, a to w wyrazach nayıadowitszych.

Ze wszech względów mniemać należy, że to ogłoszenie, które zmartwiło wszystkich rozsądnie myślących, zrobione mimo wiedzy nawet Dyktatora. Stronnictwo umiarkowane widzi w tém źródło nowych trudności i nowych nieszczęść: gdyż to pismo do tego iedynie dąży, ażeby niepodobnem uczynić wszelkie zbliżenie się z Rossyą.

Niespokojność coraz bardziej ogarnia umysły rozsądnych. W pierwszym momencie zapału, bardzo łatwo wierżono wszelkim dziwacznyim obietnicom rewolucyonistów, którzy z pewnością zwiastowali przeyście Korpusu Litewskiego, powstanie prowincyy pogranicznych Rossyyskich i posilki mocarstw cudzoziemskich. Skutek nie sprawdził tych przepowiedzeń. Przeciwnie, dzień każdy odkrywa okropną rzeczywistość niedostateczności środków tzbroyenia. Mało pomyślności w staraniach czynionych za granicą dla nabycia strzelby i szabel, przekonało o konieczney potrzebie, założenia w samey Polsce fabryk do robienia broni; ale dotąd nie zdołano dokazać, żeby na dzień można było zrobić 20 sztuk strzelby.

Drogość żywności, a szczególniey tego wszystkiego, co iest potrzebném do zapasow wojennych, mocno się daie uczuwać i łacno przewidzieć, że źródła zostaną osuszone w tymże momencie, kiedy do ostatka będą wyczerpane ofiary szcze-

gólne i fundusze banku, który stara się w nie opatrzyć, sprzedając swe effekta. Listy zastawne przedawane są po 70 za 100, a obligacye udziałowe po 33 za 100. — Pensye urzędników zmniejszone zostały trzecią częścią.

Z województw nie nie przywożą do Warszawy, a nieurodzay wszelkiego zboża, wyjąwszy pszenicę, każe się lękać, że nie można będzie nawet opatrzyć woyska w żywność.

W Warszawie nie ma woysk innych, prócz gwardyi narodowej. Korpusy nowo urządzone idą do Armii — Narzekania na zaciąg przymuszony wszystkich ludzi, zdolnych do broni, są powszechne.

D. 11, dyktator Chłopicki, uwiadomiony został o spisku, który się związał na wywrócenie rządu, i że starano się uwieść saperów, będących w Warszawie. Podpółkownik artylleryi Dobrzański, zebrawszy dokładne wiadomości, podał o tém raport na piśmie i wymienił osoby do spisku należące.

Następnie dyktator kazał tymczasowie arestować w nocy osoby oskarżone i oskarżyciela. Pierwsze, któremi są: Lelewel, zastępca ministra oświecenia publicznego, Ostrowski, zastępca sekretarza jeneralnego w kommissyi sprawiedliwości i Xawery Bronikowski, byli zatrzymani w pałacu Namiestnikowskim, a oskarżyciel, podpółkownik Dobrzański, był odesłany do kordygardy.

Po tém zaaresztowaniu, Rada narodowa naywyższą obowiązującą została uczynić potrzebne rozrządzenia, względem wysledzenia tey rzeczy, która po całej Warszawie rozniosła zamieszanie i niespokojność. (z dodatku nadzwyczajnego do gazety Jour. d. S. Petb.)

Tłumaczenie z Rossyyskiego.

WYJĄTEK Z WOYSKOWEGO KRYMINALNEGO STATUTU TYCH PUNKTOW, KTÓRE STOSUJĄ SIĘ I DO MIESZKANCÓW MIEYSC PRZEZ ARMIJĄ ZAJMUJĄCYCH SIĘ.

ROZDZIAŁ I.

§ 1.

Każda zdrada karze się śmiercią, rozstrzelaniem przestępcy. Zdraycami zaś poczytnią się:

§ 2.

pun. 1. Kto będzie przekonany o korespondencyi z kimkolwiek z armii nieprzyjacielskiej

bez pozwolenia Główno-komenderującego.

pun. 2. Kto odkryje drugiemu powierzona iemu tajemnicę.

10. Kto niedostarczy, nie przysposobi i nie wyda jakiegokolwiek bądź rodzaju żywności, i narazi przez to na niebezpieczeństwo, Korpus, Dywizję, Komendę, lub fortecę, lub też przeszkodzi do ważnych działań.

11. Kto odda umyślnie w ręce nieprzyjaciół magazyny, sprzęty, lub obozy.

13. Kto przekonany zostanie o szpiegowaniu.

R o z d z i a ł II.

§ 1.

Ucieczka do nieprzyjaciela karze się śmiercią.

§ 4.

Ucieczką do nieprzyjaciela, poczytuje się, przeyście do armii nieprzyjacielskiej bez pozwolenia danego na piśmie od Główno-Komenderującego.

§ 6.

Wyyscie z oblężonej lub osadzonej fortecy, bez danego na piśmie pozwolenia od Komendanta.

§ 8.

Namawianie do ucieczki w armią nieprzyjacielską lub do przyłączenia służby w wojsku obcém karze się śmiercią.

§ 9.

W znowie do ucieczki w armią nieprzyjacielską poczytuje się za herszta starszy rangą i karze się śmiercią.

§ 10.

Ze współników podobnej znowy dziesiąty z losu karze się śmiercią.

§ 11.

Kto odkryje podobną znowę, chociażby sam był w niej współnikiem, uwalnia się od kary.

§ 12.

Herszta znowy takowe wyznanie od kary nie uwalnia.

R o z d z i a ł IV.

§ 27.

Osoby świadome o przedsięwziętej dezercyi z Armii pomagające do onej i ukrywające dezertującego, ulegają równej z nimże karze.

R o z d z i a ł V.

§ 39.

Jawne nieposłuszeństwo czyli bunt miesz-

kańców miejsc i prowincyi przez Armią zajętych, zniszczenie jej żywności i wszelka przeszkoda do jej poruszeń i pomyslnych działań, karze się śmiercią.

§ 46.

Skłonność do buntu i nieposłuszeństwo mieszkańców, ziem przez Armią zajętych, chociażby w samym skutku niesprawiła powstania, karze się śmiercią.

R o z d z i a ł VI.

§ 56.

Przyjęcie do Magazynu zepsutej lub szkodliwej dla ludzi żywności karze się zsyłką do Syberyi i zwrótem wartości zepsutych produktów.

§ 57.

Dopuszczenie do zepsucia onych przez niedbałość, jeśli kto w tém przekonany będzie, karze się zwrótem wartości zepsutego produktu; i osadzeniem w więzieniu na trzy lata.

§ 58.

Oszukanie w mierze lub wadze karze się zwrótem niedomierzoney rzeczy wetróynasob, i zsyłką do Syberyi.

§ 59.

Przedawanie zepsutego mięsa, lub użycie chorego bydła, ściągą na sprzedającego potrójny sztraf w stosunku całej ilości przedaży, i zsyłkę do Syberyi; a na kupującego i przyjmującego, odanie w sołdaty na lat dziesięć.

R o z d z i a ł VII.

§ 61.

Rabunek ludzi, domów, wsi, i wszelkiej w ogóle własności, karze się śmiercią.

§ 62.

Równie się karze podpalanie domów, zniszczenie lasów i zasiewów zbożowych, oraz zabijanie mieszkańców.

§ 69.

Zabicie ranionego dla odarcia jego, karze się śmiercią.

§ 70.

Konfiskują się i z publicznej licytacji przedażą się Majątki wszystkich osadzonych za rabunek, rozboy, podpalanie i t. d.

Podpisano: Generał-Intendent Działającej Armii
Senátor Abakumow.